

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัญหาโรคเอดส์กับสถาบันสงฆ์ไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีทัศนคติของพระสงฆ์และนักวิชาการชาวพุทธที่มีต่อการตรวจเชื้อไวรัส HIV ของบุคคลที่จะเข้ารับการบรรพชาอุปสมบท

ผู้วิจัย เสริม พัชรานู

ปริญญา อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ศาสนาเปรียบเทียบ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

วริยา ชินวรรณโณ , Ph.D.

พระราชวรมนี (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), Ph.D.

ศุภกรลักษณ์กมลชาติ ภาณุตานันท์, อ.ม.

วันที่สำเร็จการศึกษา 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไปของพระสงฆ์และนักวิชาการชาวพุทธ 100 รูป/คน ในเรื่องการตรวจเชื้อไวรัส HIV ของบุคคลที่จะเข้ารับการบรรพชาอุปสมบท รวมถึงประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบวช และปัญหาโรคเอดส์ที่แพร่ระบาดไปทั่วประเทศในขณะนี้ รวมทั้งบทบาทของพระสงฆ์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ ซึ่งวัดต่าง ๆ ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ โดยดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2538

สำหรับกลุ่มประชากร ประกอบด้วยพระอุปัชฌาย์ 25 รูป พระสงฆ์นักวิชาการ 25 รูป พระนิสิต/นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง 25 รูปและนักวิชาการชาวพุทธจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของรัฐและอีกส่วนหนึ่งจากสภากาชาดไทย 25 คน รวมทั้งสิ้น 100 รูป/คน โดยใช้วิธีการออกแบบสอบถาม (Questionnaires) ในลักษณะปลายปิดและบางข้อปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงเหตุผลสนับสนุนความคิดเห็นดังกล่าว

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เรื่องการตรวจเชื้อไวรัส HIV ของบุคคลที่จะเข้ารับการบรรพชาอุปสมบท ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 83 เห็นด้วยที่จะให้มีการดำเนินการเพิ่มเติม ในขั้นตอนของการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลที่จะบวช เพื่อให้แน่ใจว่าบุคคลที่จะเข้ารับการบรรพชาอุปสมบทใน

อนาคตนั้น เป็นบุคคลที่ปลอดภัยจากโรคร้ายแรง โดยอ้างเหตุผลว่า พระสงฆ์เป็นกลุ่มบุคคลพิเศษที่อุทิศตนเองเพื่อเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของสังคม จึงควรมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ รองลงมา ร้อยละ 10 ตอบว่า ไม่แน่ใจ ในขณะที่ร้อยละ 7 ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว โดยอธิบายเหตุผลว่า คนที่เป็นโรคเอดส์ในระยะแรกนั้น ยังมีสุขภาพที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะปฏิบัติศาสนกิจได้ และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความศรัทธาของประชาชน เพราะยังไม่ปรากฏอาการภายนอก ดังนั้น หากผู้ป่วยเอดส์มีศรัทธาแรงกล้า ก็ควรอนุญาตให้บวชได้ ในขณะเดียวกันเสนอว่า ควรห้ามบวชเฉพาะผู้ป่วยเอดส์ที่มีอาการเอดส์เต็มขั้นเท่านั้น

2. สำหรับบทบาทของพระสงฆ์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ป่วยเอดส์ ซึ่งหลายวัดดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 86 เห็นด้วย เนื่องจากเห็นว่า พระสงฆ์สามารถช่วยเหลือผู้ป่วยเอดส์ในด้านจิตใจ โดยประยุกต์หลักธรรมะในการป้องกันโรคเอดส์ มาเทศนาสั่งสอนประชาชนทั่วไป และอบรมหลักธรรมสำหรับผู้ป่วยเอดส์ในระยะสุดท้าย รวมถึงครอบครัวและญาติของผู้ป่วยให้ตระหนักถึงความเป็นจริงของชีวิตที่เกิดขึ้น และจะเป็นการปรับบทบาทของสงฆ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคมยุคปัจจุบันมากขึ้น ในขณะเดียวกัน พระสงฆ์ที่จัดโครงการช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์นั้น นับว่า ได้ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือสังคมและแบ่งเบาภาระของรัฐ ซึ่งกำลังประสบกับวิกฤติการณ์ที่รอการแก้ไขในหลาย ๆ เรื่อง และจะทำให้ประชาชนทั่วไปมองเห็นคุณค่าของสถาบันสงฆ์ต่อสังคมไทย ส่วนร้อยละ 6 ไม่แน่ใจ ในขณะที่ร้อยละ 8 ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าวโดยให้ เหตุผลว่า พระสงฆ์ควรทำหน้าที่ในบทบาทของตนเองให้ดีที่สุดก่อน ก่อนที่จะเข้าไปจัดการกับปัญหาโรคเอดส์ซึ่งเป็นเรื่องที่พระสงฆ์ขาดความรู้และประสบการณ์เพราะแม้แต่ความสามารถในการอธิบายศีล 5 ของพระสงฆ์บางรูปก็ยังไม่แตกฉาน อีกทั้งบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขก็รับผิดชอบดูแลปัญหาดังกล่าวในโรงพยาบาลต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งสนับสนุนในแต่ละปี

3. ส่วนเรื่องการจัดให้โรคเอดส์อยู่ในข่ายของโรคร้ายแรง 1 ใน 5 ชนิดที่บัญญัติไว้ในวินัยปิฎกนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 79 เห็นด้วย เนื่องจากเห็นว่า เอดส์เป็นโรคร้ายแรง ซึ่งยังไม่สามารถหาทางรักษาให้หายขาดได้ในปัจจุบัน เช่นเดียวกับโรคร้ายแรง 5 ชนิดในสมัยพุทธกาลคือ โรคเรื้อน โรคฝี โรคกลาก โรคมอคร่อ และโรคลมบ้าหมู จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อเป็นการป้องกันมิให้โรคเอดส์แพร่ระบาดในหมู่พระสงฆ์และมีให้พระสงฆ์จำต้องมีภาระในการดูแลเพื่อนสหธรรมิกซึ่งป่วยด้วยโรคเอดส์ในอนาคต คณะสงฆ์จึงควรที่จะดำเนินมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องการรับบุคคลที่เป็นเอดส์เข้ามาบวชหรือแนวทางในการณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ให้สอดคล้องกับภาครัฐ พร้อมประกาศให้สาธุชนชนทั่วไปได้รับทราบด้วย ส่วนร้อยละ 10 ตอบว่าไม่แน่ใจ ในขณะที่ร้อยละ 17 ตอบว่าไม่เห็นด้วย โดยระบุเหตุ

ผลว่าไม่มีความจำเป็นที่จะคณะสงฆ์จะต้องตื่นตระหนกและให้ความสำคัญต่อปัญหาเอดส์มากเกินไปเพราะเป็นปัญหาของสังคมที่ยังอยู่ภายนอกวัดและในทางปฏิบัติเป็นไปได้ที่จะเพิ่มโรคเอดส์เข้าไปในโรคร้ายแรง 5 ชนิด ในพิธีกรรมของการสอบถามอันตราภิธรรมสำหรับบุคคลที่จะบวช แต่หากมีความจำเป็น ก็เห็นด้วยที่จะให้มีการสงเคราะห์โรคเอดส์เข้าไปในโรคร้ายแรง 5 ชนิดดังกล่าว เพิ่มเติมในกฎระเบียบของมหาเถรสมาคม